

פרשת במדבר

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעוררב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

ש. מנין ופקידת בני לוי

ומשמרתם

י. עבודת בני קהת ומשאם

י. סדר חנייתם של בני ישראל

במדבר

ו. מנין ופקידת שבטי ישראל

ר. דיני הלווים וקדושתם

צ. נשיאת ראש נשיאי העדה

ד. מנין הבכורים והחלפתם על ידי

הלווים

"-----"

שאלה לשולחן השבת

במנין השבטים בפרשה, תמיד בסיכום סך הנפשות בכל שבט ושבט, מתקבל מספר עגול למאות, דהיינו ללא עשרות או יחידות, למעט שבט גד שמנה חמשה וארבעים אלף ושש מאות וחמשים.

כיצד יתכן שמספר האנשים בכל שבט ושבט התחלק בדיוק במאה?

אלא, היה ניתן לומר שהמספרים עוגלו למאות שלמות: הפחות מחמישים עוגל כלפי מטה, והיותר מחמישים עוגל כלפי מעלה. שבט גד, שמניינו מסתיים בחמישים, נותר על כנו.

אך אם נאמר כך קשה: א. במנין השבטים בפרשת פינחס, שאף בו כל המספרים, למעט אחד, הם במאות שלמות, יוצא הדופן הוא שבט ראובן, שמניינו מסתיים בשלושים.

ב. במנין הלוויים מבן שלושים שנה ומעלה מסתיים מניינם של הקהתים בחמישים, אך מניין בני גרשון מסתיים בשלושים. מהי אפוא שיטת מסירת המספרים במפקדים השונים?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצדוף מקורות, אם ישנם) ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"קרב אתה ושמע את כל אשר יאמר ד' ... ושמענו ועשינו"

"ועל מזבח הזהב יפרשו בגד תכלת וכסו אתו במכסה עור תחש ושמו את בדיו" בנוסח דומה לכתוב במזבח הזהב כתוב אף בשולחן: "ופרשו עליהם בגד תולעת שני וכסו אתו במכסה עור תחש ושמו את בדיו". אמנם, בארון העדות ובמזבח הנחושת הלשון שונה במקצת, בארון: "ופרשו בגד כליל תכלת מלמעלה ושמו בדיו", ובמזבח: "ופרשו עליו כסוי עור תחש ושמו בדיו". ויש לבאר מדוע בשולחן ובמזבח הזהב כתוב "ושמו את בדיו", ואילו בארון ובמזבח החיצון כתוב: "ושמו בדיו". ויש לומר: א. אולי משום שלארון היו בדים מסוימים וניכרים במראם. (עבים יותר בצדדים) וכן למזבח הנחושת היו בדים גדולים ועבים יותר כדי להרים את המזבח ולרוקנו מכל העפר ואין צריך לומר שהיו מצופים נחושת ושונים במראם. אך בשולחן ובמזבח הזהב, הבדים היו נראים כלפי חוץ דומים לגמרי ולכן בהם הדגישה התורה: "ושמת את בדיו". (-או כדי שלא יחליפו בין הבדים או כדי לומר שניתן להחליף כי 'את' הוא לשון ריבוי ויל"ע) (ט"ב) ב. היכן שנאמר שהיו 'בתים לבדים' שם כתוב ושמו את בדיו לרבות את הבתים לבדים. (בעה"ט) ג. היכן שיש פרנסה (השולחן ומזבח הזהב שהקטורת סגולה לעשירות) מוסיפים את המילה את כדי לרמוז לתורה שהיא מא' ועד ת' שהרי אם אין תורה אין קמה. (פרדס רימונים) ד. היכן שהיו צריכים רק לסדר את הבדים קודם ההכנסה לכיסוי, לא כתוב 'את'. שבארון הבדים היו בו ולא סרו ממנו ובמזבח הנחושת היו צריכים לפני הכיסוי להוציא את העפר והשתמשו לשם כך בבדים, וכבר היו בפנים ורק היו צריכים לסדרם היטב באמצע במקומותיהם שנית. (ע"פ הרמב"ן, המהרי"ל דיסקין, הרדב"ז ועוד) ה. הבדים של הארון והמזבח הנחושת היו חשובים בפני עצמם ולא היו תפלים לכליהם כמו בשולחן ובמזבח הזהב, שהרי טבעות הארון היו קבועות בו, ומזבח הנחושת לא היה שם כלי שרת עליו ובכלל חיברו את הטבעות למכבר שהיה כלי נוסף שהולבש על המזבח. (ושימשו את המזבח רק כשהיה ריק מעפר ולא היה במצב של 'מזבח' מתוקן) (גנת אגוז, למסבר קראי) ו. הטבעות בארון ובמזבח החיצון היו חשובות מצד עצמן כחלק מהכלים, בשונה מהשולחן וממזבח הזהב ששם כתוב במפורש על הטבעות שהיו 'בתים לבדים' דהיינו כל תכליתן היא לשמש את הבדים, ומכאן שורש החילוק. ז. לגבי מזבח העולה והארון מצינו לשונות מיוחדים בפרשת תרומה וויקהל שמודגש בשני המקומות עניין הבאת הבדים מפני שהם היו חלק מהכלים ממש ונשארו במ. ושני דרכים בדבר: 1. או משום שהיו מיוחדים לנשיאה שיש דין נשיאה עולמי לארון וכן מזבח המשכן ששימש רק במדבר עד שבנו את בית המקדש היה מזבח אבנים וכולו עומד לטלטול תמידי בשונה מהשולחן ומזבח הזהב. 2. הדבר תלוי בדין האם כלי המשכן עומד במקומו או שלא והארון לא היה אחד מכלי המשכן אלא רק היה מונח בקודש הקודשים, וכן מזבח העולה לא היה לו מקום. (ר' משה יפה'ן) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א 'שאלה לשולחן שבת' תשפ"א)

לשבועות ולכל השנה!



ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'ביין'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. נשיא שבט לוי
- ב. שבט שפקודיו היו 35,400
- ג. ספרו את הזכרים לפי _____
- ד. השבט שפקודיו היו 62,700
- ה. "ולא יבואו לראות כבלע את _____ ומתו"
- ו. הזכרים בשבטים נמנו מגיל עשרים שנה _____
- ז. שבט שפקודיו היו 57,400
- ח. אחת ממשפחות הקהתי
- ט. מטה לוי נמנה לבדו מפני שלא _____ בעגל (רש"י)
- י. אחת ממשפחות הקהתי
- כ. מכלי השולחן
- ל. אחת ממשפחות הגרשוני
- מ. בני מררי (2)
- נ. שם בנו בכורו של אהרן הכהן
- ס. במדבר זה מתו נדב ואביהוא, כשאש זרה הקריבו
- ע. שניים מבני קהת
- פ. פרשתנו היא הפרשה הראשונה בחומש ה_____
- צ. שניים מאבות הנשיאים
- ק. הנשיאים נקראו גם _____ העדה
- ר. נשיא כל שבט נקרא גם _____ לבית אבותיו
- ש. הגיל בו הלויים מתחילים לעבוד במשא
- ת. חיה שהכינו מעורותיה שקים לנשיאת הכלים

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. בגיל עשרים היו יוצאים ל -
- ב. הלויים חנו _____ למשכן
- ג. כשכתוב "המשכן והאהל" - למה הכוונה? (רש"י)
- ד. המשכן במדבר נקרא גם כך
- ה. בצד זה של המשכן חנו משפחות בני קהת
- ו. משה ואהרן _____ את העדה באחד לחדש השני
- ז. על אלעזר מוטל לצוות _____ ולהקריב כשחנו (רש"י)
- ח. יהודה, יששכר וזבולון חנו בצד זה של המשכן
- ט. נשאו את כלי השרת באמצעות:
- י. אחירע היה נשיא שבט _____
- ך. וילון המשכן קרוי כך
- ל. נשיא שבט אשר
- ם. התקדשו במקום הבכורים, לשמש בבית עולמים
- ן. אלעזר היה אחראי אף על _____ המאור והמשחה
- ס. כך מתרגם אונקלוס את המילה 'דגל'
- ע. נשיא שבט אפרים
- ף. נשיא שבט גד
- ץ. ד' דיבר עם משה בשנה השנית לצאתם מ -
- ק. הכניסו כל כלי במשכן לתוך: (לשון חופשית)
- ר. אסור בעבודת המשכן
- ש. הלויים נמנו מגיל זה
- ת. איתה כיסו את הארון במסעות

ואלה שמות

"ואלה שמות בני גרשון למשפחתם לבני ושמעי"

למי עוד בתנ"ך קראו שמעי? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

אמר רב כהנא: סיפר לי רב חמא בן בתו של חסא, שרבה בר נחמני (הידוע בש"ס בשם ר'בה) נפטר בגלל אימת המלכות. וכך היה מעשה: הלשינו עליו למלך ואמרו: שיש אדם אחד מהיהודים שמבטל שנים עשר אלף איש מישראל חודש בקיץ וחודש בסתיו (ניסן ותשרי), שאז הם מתקבצים לשמוע דרשות על עניני פסח והחגים, ועל ידי כן הם משתמטים מלשלם את המס למלך, שכשבאים שלוחי המלך לגבות הם אינם נמצאים בביתם. שלח המלך שליח לתפוס את רבה בר נחמני, ולא הצליח למצוא אותו. מפני שהוא ברח מפומבדיתא לאקרא, ומאקרא לאגמא, ומאגמא לשחין, ומשחין לצריפא, ומצריפא לעינא דמים, ומעינא דמים בחזרה לפומבדיתא שם הוא מצא אותו על ידי מעשה שקרה. שליח המלך נקלע לאותו פונדק שרבה התחבא בו, שמו לפני שולחן עם שתיה, וסילקו אותו לאחר ששתה השליח שתי כוסות, מבלי לדעת שהמוזיקים פוגעים במי ששותה 'זוגות'. ואכן השליח גיזוק שפניו התעוותו ונהפכו לאחור. שאל בעלי הפונדק את רבה כיצד יוכלו להצילו, שהרי שליח המלך הוא. אמר רבה שיש להחזיר השולחן ולהשקותו כוס נוספת כדי לבטל את ה'זוגות'. עשו כן ומיד נרפא. אמר השליח לעצמו: כמראה שאותו אדם שאני מחפש אחריו נמצא כאן, חיפש אחריו בפונדק ומצאו. אמר השליח לבעלי הפונדק: אעזוב כעת, ובגלל שרבה הציל אותי לא אגלה את מקום המצאו אף אם יהרגוני. אבל אם ייסרוני ולא אוכל לעמוד בייסורים - אגלה. בינתיים נעלו את רבה בחדר כדי שלא יברח. התפלל רבה וביקש רחמים, נעשה לו נס והקיר של החדר התמוטט וברח בחזרה לאגמא. שם, התיישב רבה על גזע של דקל קצוץ ולמד. באותה עת נפלה מחלוקת בישיבה של מעלה בנוגע לדין אחד בהלכות נגעים: מה הדין במקרה של ספק שאין יודעים אם הבהרת קדמה או השער הלבן? על זה אמר הקדוש ברוך הוא אומר: טהור. וכל הישיבה של מעלה אמרו: טמא. נענו ואמרו בישיבה של מעלה, שיבוא רבה בר נחמני, שהיה אומר על עצמו 'אני יחיד בנגעים!' אני יחיד באהלות! - ויכריע דין זה. שלחו מהשמים את מלאך המוות להביא את רבה לישיבה של מעלה, אך לא יכל להתקרב אליו מפאת שלא חדל מתלמודו. לפתע נשבה הרוח וגרמה לרשוש ענפי העצים. וחשב רבה שאלו גידודי פרשים הבאים לתופסו למלכות, אמר: עדיף למות מאשר ליפול לידי המלכות, ואכן כך קרה. בשעה שרבה נפטר אמר על השאלה בהלכות נגעים שנידונה בישיבה של מעלה: טהור! טהור! יצאת בת קול ואמרה: אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור ויצאת נשמתך ב'טהור'! נפל פתק מהשמים בפומבדיתא, שכתוב בו 'רבה בר נחמני נתבקש בישיבה של מעלה'. יצאו אביו ורוא וכל החכמים שבפומבדיתא להתעסק בקבורתו של רבה, אך לא ידעו היכן גופו. הלכו לאגמא, וראו שם צפורים העומדות באוויר ועושות צל, ומיד אמרו שכנראה שם הוא נמצא. ספדוהו שלושה ימים ושלושה לילות, ורצו להפסיק את ההספדים, אך נפל פתק משמיים: 'כל הפורש מההספדים יהא בנידויו! לכן המשיכו להספידו עוד ארבעה ימים, עד שנפל פתק נוסף: 'לכו לביתכם לשלום!'. (ע"פ ב"מ פו.)

מילה בפרשה

**היא הצהירה על שמה,
לפני שעבר בדממה,
אדם ששם תכשיטים,
על קבוצת הפליטים.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגיליון הבא

שעשועי דאורייתא

"בן לאל"

אלו אנשים נוספים בתנ"ך ניתן לקרוא את שמותיהם ישר והפוך? (עוד אחד בתורה, ולפחות 12 בנ"ך)

* * * *

מצאו נא בפרשה:

1. פסוק שמתחיל ומסתיים באות ד'.
2. חמישה בני משפחה מדרגה ראשונה ישמותיהם מתחילים באותה האות.
3. ארבע מילים רצופות שמסתיימות באות נ'.
4. אחת ממכות מצרים.
5. אות המופיעה פעמיים ברצף. (7 תשובות)
6. את שמה של שכונה בירושלים.

ושפני טמוני חול

מתי יש חיוב לכהן לפדות את בנו הבכור?

* * * *

"איש על דגלו"

מפני מה קורין לעולם פרשת במדבר קודם לחג השבועות, משום שכתוב בה: "איש על דגלו", ללמדנו שכל איש יהיה על מקומו הראוי לו בלימוד התורה, וזהו מצות הגבלה שהיה שלשה ימים לפני מתן תורה, שלא יקפוץ ללמוד מה שאינו לדרגתו, ולא ימעט מללמוד מה שלפי דרגתו. (חידושי הרי"ם)

* * * *

"ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומת"

הפרשה מסתיימת במילים: "ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו", ומשנה אונקלוס וכותב: "ולא ימותו" בכדי לסיים בדבר טוב.

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ואלה שמות בני אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר"

2. "ולקחת חמשת שקלים לגלגלת בשקל הקדש תקח עשרים גרה השקל"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: איך יתכן אדם שמכר שדה, ולמרות שהמוכר והלוך רוצים לבטל המקח ולהחזיר המעות, אינם רשאים והדבר אף אסור? - המוכר שדה בזמן שהיובל נוהג אין יכול לפדותו עד שנתיים אף כששניהם רוצים (ערכין פ"ט) **לסדר את הפרשה** - "צורישדי". **חידון א' ת'** - אלעזר בן אהרן, בנימין, גולגלתם, דן, הקודש, ומעלה, זבולון, חברוני, טעו, יצהרי, כפות, לבני, מחלי מושי, נדב, סיני, עמרם עזיאל, פקודים, צורישדי ו-צוער, קרואי, ראש, שלושים, תחש. **חידון א' ת' הפוך** - צבא, סביב, לגג, אהל מועד, תימנה, הקהילו, ולרז, מזרח, מוט, נפתלי, מסך, פגעיאל, לוויים, שמן, טקס, אלישמע, אליסף, ארץ מצרים, שק/נרתיק, זר, חודש, פרוכת. **שעשועי דאורייתא** - בתורה: נון אבי יהושע. בנ"ך יש סב, אב ונכד: ישי, דוד, נתן. שמות נוספים: אסא (מ"א טו, ח), אגא (ש"ב כג, כא), גוג (יחזקאל לח, ב), שרש (דה"א ז, טז), תחת (דה"א ז, כ), שלש (דה"א ז, לה) ארא (דה"א ז, לח) ישישי (דה"א ה, ד). ניתן להוסיף: לאיתניאל (משלי ל, א) רק שהשם הוא איתניאל. 1. "דגל מחנה... בן עמיהוד". 2. אהרן ואלישבע אשתו, ובניהם אביהוא אלעזר ואיתמר. 3. "בן אהרן הכהן שמן המאור". 4. מכת בכורות. 5. בבני, פדויי, ככל, עינן, מררי, ששה, באתת. 6. "מחנה יהודה". **ואלה שמות** - שמעי בן גרא, שמעי מגיבורי דוד (אולי הוא אותו אחד - מצודות), שמעי בן אל, שמעי בן קיש, שלושה 'שמעי' בספר עזרא שהיו מעולי בבל, אחי זרובבל, שמעי בן משמע, שמעי בן גוג, שמעי נין מררי, שמעי אבי עדיה, שמעי אחראי הכרמים, שמעי בן הימן. **מילה בפרשה בהר בהוקתי** - חמר. "הולך בהמת משא" מוליך חמור נקרא חמר והחמור הוא בהמת משא, "טעונה במדת יין למסע" חומר הוא מידה ויין קרוי חמר, "אך נתקל בערימה" - ערימה=חמר כמו "חמרים חמרים", "ונפל לבאר זפת באדמה" - חמר הוא סוג של אדמה (באר חמר) ויש דמיון אף לזפת. **טמונות בפרשה** - 1. "במדבר" (א, א). 2. "קצף" (א, ג). 3. "דגל" (ב, ג). 4. חניון - "ובחנות" (א, ג). 5. "חמשת חמשת השקלים" (ג, מז). 6. היישוב עמינדב - "נחשון בן עמינדב" (א, ז). 7. "כמין צבת" (רש"י ד, ט). 8. "באחד לחדש השני בשנה השנית" (א, א). 9. היישוב אחיעזר - "אחיעזר" (א, יב). 10. "חברון" (ג, יט). 11. "מבן שלושים שנה" (א, ג). 12. לחם עינן - "בן עינן" (א, טו) **טמונות בהפטרה** - 1. "כי יפקד מושבך" (כיה), 2. "ויחר אף שאול" (כל), 3. "ויבכו איש את רעהו" (כמא), 4. "החיצים" (כלו) **שאלה לשלחן השבת קדושים** - שאלנו: איך מותר לבעל דין ולתובע ממון מעם חבירו הכופר בכך, להשיב את התובע, הרי לפי טענת התובע, הלה חייב לו כסף, וכיצד מחייבו להישבע בדיוק ההפך מכך? וביותר, שהרי חייב אדם לתת את כל ממונו על מנת להינצל מאיסור לאו, ובוודאי בתביעה קטנה בבית הדין. כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. זה בדיוק כדי להצילו מלהיכשל באיסור גזל. 2. מי שגונב ממון חבירו הוא רשע ועליו נאמר הלעיטוהו לרשע ימות. 3. הוא לא חייב להישבע, אלא יכול לשלם ולהיפטור ולכן הוא לא מכשילו ממש. 4. תקנת התורה מפני תיקון העולם. (שדי חמד)

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה



5



4



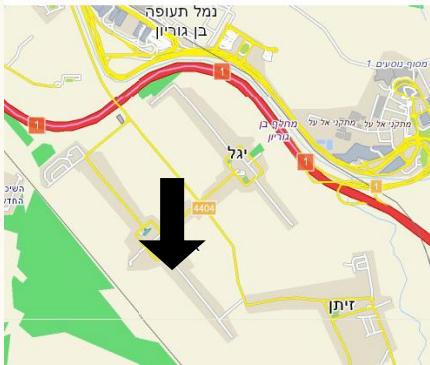
3



2



1



7

1/2/2

9



6

מחשבה טובה

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא



תשובה לגיליון הקודם
חמניה - 'על שם שמעמידין בחמה
קרויין חמנים' (רש"י כול)



11



12

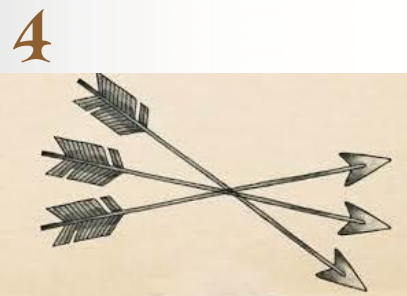
10



טמונות בהפטרה

הפטרת שבת ער"ח "ויאמר לו יהונתן" (שמאל א' כ' יח-מב')

© כל הזכויות שמורות לאורן בין.



4



3



2



1